

Hebt u hier altijd gewoond?

Nee, ik bin gebore daer gunter op de vijfde meule van de Nederwaerd, da's de meule an de roei. M'n vader, die was ok meulenaer, mar die boerde d'r ok bij. En die ha z'n schure an d'n ôôverkant van 't water, en toe hebbe ze daer een bruchie gemaakt van twêê ouwe meulestaerte en zôô'n bruchie noemde ze dan een roei. En zôôdoende hiet die meule nou: de meule an de roei. Ik bin hier op deuze meule gekomme in 1939, dus ik het nou 52 jaer hier gewoond.

En nog steeds met plezier, begrijp ik?

Ja, ik het 't hier best naer m'n zin.

Is het niet lastig om zo ver van de bewoonde wereld te leven?

Nou, 't wordt d'r teugewoordig nie makkelijker op, mar ja daer win je ok weer aan. Vroeger kwamme hier de slager en d'n bakker an de deur en van die vinters met een kissie op d'r rug, je wit wel, daer ko-je van alles kôôpe. Mar tegewoordig komt de post al nie êêns meer an huis. We hebbe nou allemaal brievebusse an d'n dijk.

Ja en an de Kinderdijk raakt nou ok alles in verval, dat verpaupert hêêlemaal. Al die ouwe huisies en zôô, da staot allemaal dichtgetimmerd, vanwege dien dijkverhônging nou hé. Ze maeke dat veuls te gek. D'r wordt hier in de gemêente een 'k wit nie wat gedaen, ze hebbe een nieuw gemêentehuis gebouwd en nou mot t'r weer een gebouw bijkomme, mar an de Kinderdijk beurt niks meer. En dat is nou juist de trekpleister voor de toeriste.

De tweede meule van de Nederwaerd, da's de toeristermeule, daer ke-je in om te kijke hoe 't gaat. Mar nie alle minse kinne goed luistere. Die meulenaer staet daer de gegeves te vertelle. Dan zegt-ie: Kijk dut is 'n watermeule en hier zit 't scheprad. En dan gaen die lui naer bôôve en dan zegge ze teuge mekaer: Kijk hier gooie ze 't meel in, bij 't spil. 't Is om je dôôd te lache, mar ja, zo gaat dat.

Er zijn tegenwoordig overal weer veel molens in gebruik hè?

Ja, ze draaie teugewoordig allemaal wel weer zo'n bietjie.

De korenmolens ook?

Ja, die in Blesgraef en in Albles, die draaie allemaal weer. En die in Streefkerk, daer is een maid, die is nou pas gediplomeerd daer. Eerst dee ze 't saeme met d'r broer, mar die maelt nou hier an de Nederwaerd. Zij het aerdig verstand van de lucht hoor. Mar ja, die d'r opa was ok meulenaer.

(We bekijken nu de molen van binnen, we bewonderen de comfortabele woonruimte, aangepast aan de eisen van de tijd, inclusief centrale verwarming).

Ja, dat hebbe we hier teugewoordig allemaal. Deuze meules zijn nou van de provincie. De Overwaard wou ze vroeger afbrêêke toe ze nie meer nôôdig waere, mar daer is de provincie voor gespronge en nou hebbe die ze in eigendom. Ze zijn toe ok allemaal gerestaureerd, mar ja, nou mot d'r weer van alles an beure, mar nou zegge ze dat d'r gêen geld voor is. Nou dat is toch zonde, en ok nog weggegooid geld van wat ze d'r eerst an verspendeerd hebbe.

(We bekijken de voorwerpen van vroeger en de vele foto-albums en kranteknipsels die de heer Hoek in de loop der jaren heeft verzameld. Dan klimmen we naar de bovenste molenzolder. Dat is een heel geklauter. De gastheer gaat voor en zegt:)

Ja, da mô je ok een bietjie gewind weze hoor. Toen we nog volop maelde, as we dan 's nachs deurginge, dan mosse we 's aeves in d'n harstikken donker nog hêêlemael naer bôôve om te smere, dan mos-ie nog verder as hier, deuze kippetrappe op.

(We staan nu op de bovenste zolder en kijken naar de draaibare molenknop. Met bewondering bekijken we de vindingrijkheid en het vakmanschap waarmee zo'n molen gebouwd is. De molenaar vertelt nu iets over de ontwikkeling van het molentype. Hij zegt:)

Eerst bouwde ze meules waar de kop nie van kon draaie. As dan in 't voorjaer de noordôoster schrimp woei ... He-je daer nooit van gehoord? De landdrôoger noemde ze dat, die waait altijd in maert. Nou daer mosse ze 't van hebbe. Dan ginge de zeile d'r voor en dan maelde ze de polder drôôg. Ze konne mar an êene kant maele, dus ze bouwde die meules naer d'n noordôosten. Pas laeter zijn ze meules gaen bouwe waer de kop van kon draaie.

(We bekijken de overbrenging)

Kijk, dut wiel gaet twêê keer rond en dat onderwiel êên keer. Da gaet êên op twee, want anders dan krijg-ie krachte, waer de boel van kepot gaet. Daer hebbe ze in 't begin ok mee gezete, dat da nie precies op steek was. Nou dan maakte dat een rotherrie. En dan van lieverlee zijn d'r manne gekomme, die ok dat weer uitgekiend hebbe hoe 't worde mos.

Want d'r zit nogal wat an vast hoor. Zoas die roeie, en dat hekwerk mit die zeeg d'r in.

Wat is dat, een zeeg?

Nou azzie naar de wieke kijkt, dan lôôpt dat hekwerk nie recht, maar daar zit 'n soort ronding in zodat de wind d'r in komt, dan komme de wieke makkelijker op gang. Daar kwame ze ok van lieverlee achter. Eerst mè kleine meulentjies netuurlijk. Mar laeter ok mit dut soort. Want ja, de lengte van de wieken van deuze meule is 29 meter. 't Zijn teugewoordig ijzere roeie. Vroeger was ta nie zôô, toe waere ze van hout. Zôô hallef 1800, 1850 ongeveer, ik weet niet zo precies, zijn ze ijzere roeie gaen maeke. Ze zegge dat da nog een Kinderdijkse uitvinding gewist is.

(Al klauterende naar beneden vertelt Hoek over z'n dieren)

Ik het nog wat diere, een geit en wat knijne. A'k 's oches 't paedjie aflôôpt om 'm te gaen melleke, dan roept die geit al an me. D'r was 'n keer een vriend van me hier en toe stonde we zôô te praete bij de schuur en toe zegt-ie: Is de geit ziek? Ik zeg: Hoe is 't, Aerie? En metêên laat dat bêêst z'n aege hore. Mè-è-è, zee-die.

Weer buiten gekomen bewonderen we nog even de schitterende zonsondergang en dan brengt de molenaar mij weer netjes met de schouw naar de overkant, waar ik voldaan en een heleboel indrukken wijzer afscheid neem.

Corry Vink